

spotmedia.ro

Bătălia lui Putin pentru controlul spațiului postsovietic și pentru propria lui poziție. Îi va recunoaște Occidentul dreptul la sferă de influență?

Valentin Naumescupreședinte ICDE

13-16 minutes

În decembrie, regimul Putin și nostalgicii naționalist-comuniști din Parlamentul de la Moscova au comemorat cu mare jale împlinirea a **30 de ani de la decesul oficial al Uniunii Sovietice** (aceasta aflându-se în „moarte cerebrală” de vreo doi ani atunci când steagul URSS a fost coborât pentru ultima oară de pe Kremlin), reluând vechile, plictisitoare și penibilele lor clișee cu „**cea mai mare [tragedie geopolitică a secolului XX](#)”** etc.

Întâmplător sau nu, chiar în această perioadă se dau lupte grele, de toate felurile, cu toate tipurile de arme, instrumente, resurse, strategii și tactici, în **războiul hibrid din spațiul postsovietic eurasiatic**, sub cupola pretenției Rusiei de a avea o sferă de influență în jurul granițelor ei, eventual recunoscută de SUA și Occident, din Europa de Est până în Asia Centrală.

[Ucraina](#), Belarus, Republica Moldova, Georgia, Armenia, Azerbaidjan, [Kazahstan](#) etc. formează lunga listă a republicilor postsovietice asupra cărora Moscova consideră că deține dreptul

(istoric?) de veto în privința strategiilor și politicilor interne și externe ale acestor state și că **poate să decidă schimbările care pot sau nu pot avea loc în aceste țări.**

Emanciparea acestor țări înseamnă și emanciparea viitoare a rușilor și eliberarea de Putin.

Nu întâmplător, și comuniștii din China au anunțat sprijin pentru regimul dictatorial de la Nur-Sultan (Astana), care își împușcă în aceste zile cetățenii. Știu ei, chinezii, de ce s-au grăbit să ia această poziție pro-regim și anti-popor.

În subtext, vom înțelege însă ușor că **destrămarea sferei de influență a Rusiei ar grăbi și sfârșitul Erei Putin**, care nu numai că este conducătorul Rusiei de 22 de ani (31 decembrie 1999), dar provine chiar mai din urmă, din stihiiile sovietice, fiind un fost ofițer KGB detașat la Dresda (RDG), care și-a făcut „un rost în viață” din spionajul specific Războiului Rece și din puterea aparatului politic și de represiune al imperiului rus sovietizat.

Vulpea și găinile

Dar **de ce ar avea dreptul Rusia la sferă de influență**, care să însemne sacrificarea și abandonarea aspirațiilor țărilor învecinate la deplină suveranitate națională, la regimuri democratice, la stat de drept și la libertatea de a-și alege singure încotro doresc să se îndrepte, din punct de vedere politic și strategic?

Doar pentru că aceste națiuni au avut ghinionul să aibă un asemenea vecin grobian? Pseudo-argumentul ipocrit că „**Rusia se simte amenințată de țările vecine**” și, de aceea, **are nevoie de „garanții de securitate”** a fost perfect ridiculizat astăzi de secretarul de Stat american Blinken, prin comparația cu vulpea

care dă atacul asupra cotețului găinilor spunând că se simțea amenințată de găini.

Din perspectiva noastră, a României și a națiunilor care trăiesc în Europa Centrală și de Est, nu dorința Rusiei este cea care contează și pe care merită să o discutăm, aceasta fiind clară și transparentă, ci ***limita geopolitică de negociere pe care SUA, NATO și UE o vor trasa și susține în 2022 în relația cu regimul Putin.***

Alegerile din Franța (aprilie și iunie) și SUA (noiembrie) complică întrucâtva situația politică internă a marilor puteri occidentale, dar să sperăm că acestea vor putea gestiona ferm dosarul.

Trăim vremuri importante, în care lumea este reconfigurată sub ochii noștri, iar ***relațiile dintre marile puteri*** sunt într-o continuă și accelerată transformare. Iar aceste transformări, deocamdată, nu au deloc darul să ne liniștească.

Însăși ideea negocierilor de la [Geneva](#) este oarecum confuză și derutantă pentru noi, căci nu vedem ce anume se poate negocia cu Moscova și de ce? Ce fel de „garanții de securitate” i se pot acorda lui Putin?

Că NATO nu se va mai extinde niciodată? Nu se poate garanta așa ceva.

Că Ucraina nu are voie să intre în NATO în vecii vecilor? Nici vorbă.

Că SUA și NATO nu pot întări apărarea militară a aliaților din Flancul Estic? În niciun caz.

Să le spună SUA rușilor că, fie, „Asia Centrală nu ne interesează” și acolo puteți face ce vreți voi, doar ca să pară că s-a ales și Putin

cu ceva în aceste negocieri? Deplorabil, mă îndoiesc că Biden poate transmite un asemenea mesaj.

Cât despre semnături și tratat SUA-Rusia despre sfera de influență rusească, aproape inimaginabil în condițiile actuale. Atunci, la ce bun să ne așteptăm de la aceste negocieri? Doar despre un posibil viitor tratat de limitare a armamentului nuclear, care să înlocuiască Tratatul INF, încheiat în 2019? Ce rost mai au ele, în condițiile în care regimul Putin trimite trupe pentru a lupta împotriva protestatarilor din Kazahstan, fură teritorii Ucrainei (Crimeea, Donbas) și își execută opoziții?

Liderii autocrați revizioniști Putin și Xi Jinping forțează în acești ani schimbarea ordinii mondiale liberale și anularea supremației Vestului fiind convinși că, în acest moment, **într-o Americă aflată în declin și dezbinare internă, nu sunt întrunite condițiile sociale și politice pentru ca SUA să apere pe cineva și să poarte un război împotriva Rusiei sau Chinei**. Deci China și Rusia ar avea drum liber pentru a contura și conduce **lumea postliberală**.

Aici este cheia agresivității sporite și îndrăznelii tot mai mari a Moscovei și Beijingului. Nu lipsa capacității militare a Statelor Unite de a le învinge, ci dezbinarea politică, socială și ideologică internă opresc SUA și Vestul să asume varianta confruntării militare decisive, **probabil chiar și atunci/dacă un aliat ar fi atacat**.

Războiul se întâmplă

Pretextul banalizat este că „într-un mare război nu vor exista învingători și învinși”. Este fals, este o scuză care sună plauzibil și

e o eroare comodă – în orice război, oricât de mare ar fi și cu oricâte costuri, există în cele din urmă învingători și învinși, iar învingătorii fac regulile pentru noua ordine mondială. Așa a fost întotdeauna și așa va fi mereu.

Că nu vrei să lupți din cauza costurilor războiului sau a schimbărilor de cultură politică din societate, asta este altceva.

În mod evident, nimeni nu își dorește războiul, dar -cam o dată la 1-2 generații- **războiul se întâmplă**, acumulându-se incompatibilități și tensiuni profunde în lume și în societăți, care nu se mai pot descărca altfel decât prin reglarea raporturilor de forță și victoria unei puteri (opțiuni) în fața celei opuse.

Cine va apuca sfârșitul acestui secol va putea povesti cu siguranță urmașilor despre marele război al secolului XXI. **În cel mai bun caz, acesta ar putea fi al Doilea Război Rece**, dar și acela tot un război va fi, așa cum a fost cel de o jumătate de secol încheiat în 1989, în care am copilărit noi.

Este extrem de interesant cum, simțind că tema nr. 1 a politicii mondiale devine (este deja) războiul pentru supremație globală SUA-China, **Rusia încearcă să reîntre în joc ca mare putere**, generând singură conflicte în jurul ei și incendiind vecinătățile.

Conflictele create au, bineînțeles, ulterior nevoie de negocieri pentru a fi stinse sau cel puțin gestionate, „legitimând” astfel „ajutorul”, intervenția sau discuțiile Occidentului cu regimul agresor de la Moscova.

Salvând cu metode brutale regimuri nepopulare și falimentare precum cele din Belarus și Kazahstan, Putin își salvează indirect propria poziție politică de **riscul contagiunii revoltei în întreg spațiul postsovietic**.

Dacă manevra „[bombei cu imigranți](#)” aruncată din Belarusul supus Moscovei spre Polonia se pare că a eșuat și nimeni nu a negociat nimic cu Rusia pe această temă (Putin spusese și atunci că „vrea să ajute la rezolvarea crizei”), iată că a (re)apărut în noiembrie tensiunea de la frontierele Ucrainei, încercată prima dată în aprilie anul trecut.

De câteva zile a apărut și Kazahstanul, o vâlvătaie puternică iscată de la scumpirea gazului petrolier lichefiat pe care îl folosesc mașinile pe plan local, o tragedie în plină desfășurare unde Moscova și-a găsit prilejul să își trimită obișnuitele „**trupe de menținere a păcii**” pe care le știm din războaiele de ocupație din Transnistria (1991-1992), Cecenia (1994-1996 și 1999-2009), Georgia (2008), Nagorno-Karabah (2021), fără a mai adăuga și Siria (2016), ultimul exemplu fiind din afara spațiului postsovietic.

Vor urma oare în 2022 Ucraina și Kazahstan, pe lângă Belarusul deja anexat de facto, după criza de anul trecut?

Mă îndoiesc însă că Rusia de astăzi este capabilă să poarte războaie lungi și puternice, de uzură.

Pe plan intern, rușii nu o duc deloc bine. ***Putin nu are la dispoziție, totuși, instrumentele lui Stalin*** și nici rușii de astăzi nu mai sunt mujicii de acum 80 de ani, dispuși să-și dea viața desculți și flămânzi la ordinul conducătorului, cu atât mai mult cu cât nu va fi vorba despre apărarea țării lor, ci despre invadarea altei țări.

Cât de mult poate suporta o economie slăbită, înapoiată, necompetitivă și primitivă (bazată pe exportul de materii prime), cum este cea a Rusiei, o politică scumpă de sponsorizare a regimurilor autocrate din spațiul postsovietic și chiar a unor

războaie secesioniste?

Pe de altă parte, privind la ce se întâmplă în Vecinătatea Estică a UE, ne întrebăm ***cum poate rezista atât de bine, deocamdată, [Maia Sandu](#) și cum/cât mai poate naviga cu micuța barcă a Republicii Moldova, printre aisbergurile ucigașe ale spațiului postsovietic, spre Vest?***

Sau deocamdată rușii au alte priorități și nu a venit vremea Chișinăului?

Târgul lui Putin

Suntem scufundați, aici la periferia lumii occidentale, într-o mare de amenințări care vin dinspre Rusia și de așteptări/întrebări fără răspunsuri clare pentru un Occident aflat el însuși în plină schimbare.

Una din aceste întrebări are însă o semnificație paradigmatică pentru sistemul relațiilor internaționale – cea legată de vechiul, repudiatul concept al sferelor de influență, resuscitat acum de Vladimir Putin, care redenumeste cu ipocrizie acest concept al realpolitik drept „garanții de securitate”.

Cu alte cuvinte, îngrijorarea noastră în această perioadă se referă la întrebarea dacă ***este dispus Vestul să recunoască un așa-zis „drept” al Rusiei la o sferă de influență în jurul granițelor rusești***, din Europa de Est până în Asia Centrală?

Adică acceptarea unei ***zone tampon***, în care Rusia să aibă influență decisivă și drept de veto. Simplu spus, să sacrifice câteva țări postsovietice, ***pentru a-i da lui Putin victoria simbolică de care are nevoie pentru prelungirea mandatului de putere de la Moscova, în schimbul unei oarecare liniști geopolitice în***

Europa, care să permită SUA să se concentreze pe războiul pentru supremație globală cu China.

Cam acesta ar fi, în esență, târgul pe care Putin i-l sugerează cinic lui Biden.

Aceasta este întrebarea esențială astăzi, pentru noi și pentru vecinii din estul statului român (Republica Moldova, Ucraina), pentru baltici și pentru polonezi, pentru cei care doresc democrație și libertate în Belarus, Cauzacul de Sud, Kazahstan etc.

Nu chiar pentru toți cei din Flancul Estic al NATO și UE, din vreme ce **ministrul de Externe al Ungariei lui Viktor Orbán tocmai a acceptat cea mai înaltă distincție a Rusiei**, în semn de prietenie și apreciere pentru contribuția Budapestei la politica iliberală și anti-occidentală. Dar cu Ungaria este o altă discuție, pe care o vom dezvolta în apropierea alegerilor lor din aprilie.

Aș fi fost de părere că, în contextul actual, **negocierile de săptămâna viitoare de la Geneva ar fi trebuit anulate**. Nici măcar argumentul că se câștigă timp nu mai ține. Aceste negocieri nu pot aduce nimic bun. Efectiv nu este nimic de negociat în condițiile de război din spațiul postsovietic, niciun tratat de semnat, nicio listă de pretenții de acceptat.

Iar **Vestul nu poate accepta Rusiei dreptul la sferă de influență, chiar dacă Rusia o poate obține singură**. Acordul Occidentului tot nu îl va avea, ceea ce înseamnă că negocierile acestea sunt, prin definiție, inutile. **SUA/NATO și Rusia nu au nimic să-și dea una alteia, în numele unor țări țări**.

Dacă va dori până la urmă să mai ia Ucrainei și regiunile separatiste Donețk și Lugansk (după ce i-a luat Crimeea), regiuni pe care oricum Ucraina nu le mai administrează din 2014, Putin va

ataca oricum, **folosind ca pretext eșecul negocierilor de la Geneva.**

Pe de altă parte, Ucraina de astăzi nu mai este cea din 2014, care a cedat Crimeea fără să tragă un singur glonț, iar luptele vor fi grele.

Ucraina dispune de o armată întărită în ultimii ani, cu armament american și (foarte probabil) „instructori civili” americani pe teren, iar replica pe care ucrainenii ar da-o invadatorilor ruși va fi neașteptat de puternică, urmată de o solidarizare fulminantă a opiniei publice internaționale împotriva Rusiei.

Nu e doar o vorbă în vânt să spunem că Rusia va plăti un preț foarte scump. Așa încât cei care doar văd peste tot succese ale lui Putin și neputințe ale Occidentului ar trebui să mai revadă, o dată și încă o dată, întregul tablou, cu mai multă atenție.

Putin nu este decât un Nazarbaev al Rusiei (a se vedea finalul lui Nazarbaev al Kazahstanului, a cărui eră se încheie cu adevărat abia acum, după prima retragere din 2019), pe care mai devreme sau mai târziu o revoltă a rușilor afectați de prăbușirea economiei și sături de propaganda mincinoasă (credeți că rușii nu sunt în stare de așa ceva niciodată, da?) îl va mătura de la putere prin violență sau, în cel mai bun caz pentru el, îl va pensiona în „dacea” de la Soci.

Sfârșitul Erei Putin este mult mai aproape decât termenul 2036, pe care și l-a pregătit cu grijă prin revizuirea Constituției Rusiei, făcută în scop personal în 2020.

În fiecare zi scriem pentru tine. Dacă te simți informat corect și ești mulțumit, dă-ne un like. 🙌

Articolele zilei pe spotmedia.ro